

(ร่าง) ข้อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วม
ของทุกภาคส่วนต่อการตัดสินใจดำเนินการ
โครงการขนาดใหญ่ของรัฐ

นักศึกษาหลักสูตรการเสริมสร้างสังคมสันติสุข
รุ่นที่ 8

ทางเลียบ
แม่น้ำ
เจ้าพระยา

เชียงใหม่
เมืองมรดก
โลก

โรงแยก
แก๊สจะนะ

มาบตาพุด

อ่างเก็บน้ำ
ลำตะคอง

บริษัท
ที่ปรึกษา

ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ปัจจุบัน

คณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการ

สพ. สรุปความเห็นของคณะกรรมการ

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม

เสนอความเห็น

บุคคล/สถาบัน/
ผู้เชี่ยวชาญเสนอความเห็น

คณะรัฐมนตรี

ไม่อนุมัติโครงการ

โครงการอนุมัติ

สิ่งสำคัญที่พบจากการลงพื้นที่

1. ชุดข้อมูลจากฝ่ายรัฐไม่ครบถ้วน ไม่เป็นปัจจุบัน มีการเซ็นเซอร์
2. ผลการประเมิน EIA ไม่เป็นที่ยอมรับจากภาคประชาชน
3. กระบวนการรับฟังความคิดเห็นที่รวบรัด ดำเนินการโดยฝ่ายรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว
4. เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์โครงการไม่ยืดหยุ่น
5. กระบวนการลดผลกระทบเชิงลบและการเยียวยาของโครงการไม่ครอบคลุมทั้งมิติที่ตีค่าได้และมิติทางคุณค่า
6. ไม่มีกระบวนการติดตามโครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

กลไกการขับเคลื่อน

หน่วยงานภาครัฐที่จะทำโครงการ
ขนาดใหญ่

องค์กรอิสระเฉพาะกิจ

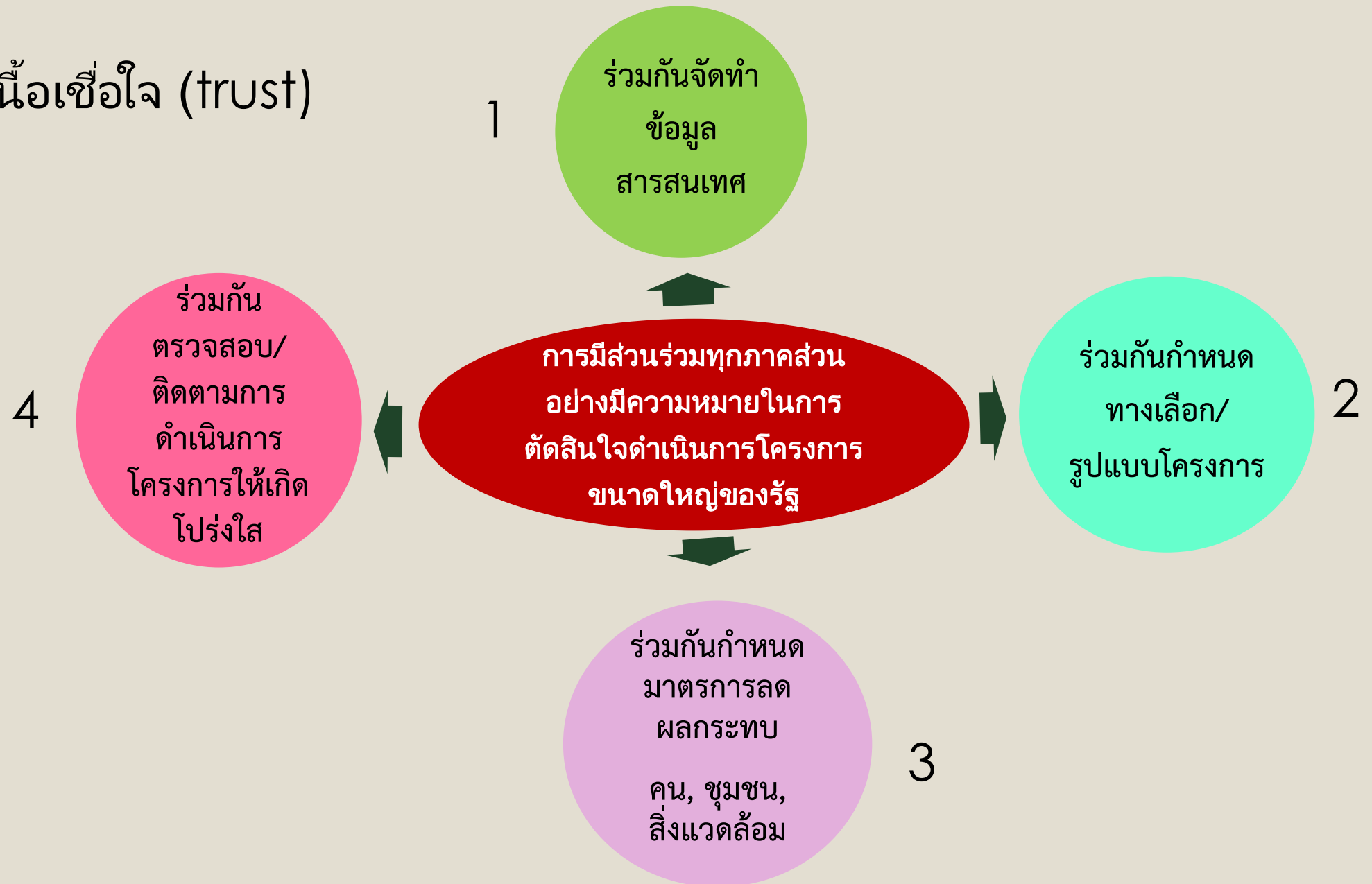
การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย
ในการตัดสินใจดำเนินการโครงการ
ขนาดใหญ่ของทุกภาคส่วน

เงื่อนไขที่จะทำให้โมเดลประสบความสำเร็จ

1. ประชาชนมีความเป็นพลเมือง
2. องค์กรประกอบขององค์กรอิสระต้องประกอบด้วยทุกฝ่าย การสรรหากรรมการเป็นไปอย่างโปร่งใส
3. ระบบงบประมาณได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับกลไกขับเคลื่อนใหม่
4. กฎหมายและระเบียบต่างๆ ได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับกลไกขับเคลื่อนใหม่

ข้อเสนอ

ความไว้วางใจ (trust)

ก่อนการตัดสินใจดำเนินโครงการ

หลังจากตัดสินใจดำเนินโครงการ

1. การมีส่วนร่วมต่อจัดหาข้อมูล
ที่น่าเชื่อถืออย่างรอบด้าน

2. การร่วมกำหนดเป้าหมายโครงการ
ที่สอดคล้องกับความต้องการของ
ประชาชนและของรัฐ

3. กระบวนการลดผลกระทบโครงการและ
การเยียวยาอย่างมีส่วนร่วม

4. กระบวนการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์
อย่างมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมต่อจัดหาข้อมูลที่น่าเชื่อถืออย่างรอบด้าน

- สร้างความเป็นกลางของข้อมูล Technical Data/EIA/EHIA
 - * รัฐและผู้ได้รับอนุญาตดำเนินโครงการต้องไม่เป็นผู้ว่าจ้าง
 - * จัดตั้งองค์กรอิสระเฉพาะกิจศึกษา Technical Data/EIA/EHIA
 - * จัดหาเงินกองทุนจากสามภาคส่วน
 - * คณะกรรมการบริหารกองทุนจากสามภาคส่วน
- จัดตั้งศูนย์ข้อมูลที่สามารถรับชุดข้อมูลจากหลายช่องทาง
 - * มีคณะกรรมการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล
 - * ชุดข้อมูลที่ผ่านการกลั่นกรองจะต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ

การเข้าถึงข้อมูลต้องกระทำอย่างเปิดเผยทุกขั้นตอน

เอกสารที่ร้องขอต้องไม่มีการตัดทอน

สามารถเชื่อมต่อชุดข้อมูลที่มีการปรับปรุงได้ทุกฉบับ

สามารถสืบค้นย้อนกลับไปยังหน่วยงานผู้จัดทำได้ถูกต้อง

ชุดข้อมูลสุดท้ายต้องประกาศเปิดเผยผ่านทั้งทางโซเชียลมีเดียและระบบปกติ

ขั้นตอนที่ 2 การร่วมกำหนดเป้าหมายโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชนและความจำเป็นของรัฐ (1)

- การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholder analysis)
- จัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียอย่างรอบด้าน ทั้งประชาพิจารณ์ (Public Hearing) และการรับฟังความคิดเห็นเชิงเทคนิคทางวิชาการ (Technical Hearing)
 - * การได้มาซึ่งตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียจริงเข้าสู่กระบวนการ
 - * ไม่ควรสร้างเงื่อนไขช่วงเวลาและจำนวนครั้งไว้ตายตัว
 - * เน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรับแต่งเป้าหมายจนกระทั่งทุกฝ่ายยอมรับได้

ขั้นตอนที่ 2 การร่วมกำหนดเป้าหมายโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชนและความจำเป็นของรัฐ (2)

- การตัดสินใจอย่างมีส่วนร่วม

- * การตัดสินใจต้องสอดคล้องไปตามกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

- (Strategic Environmental Assessment) (SEA)

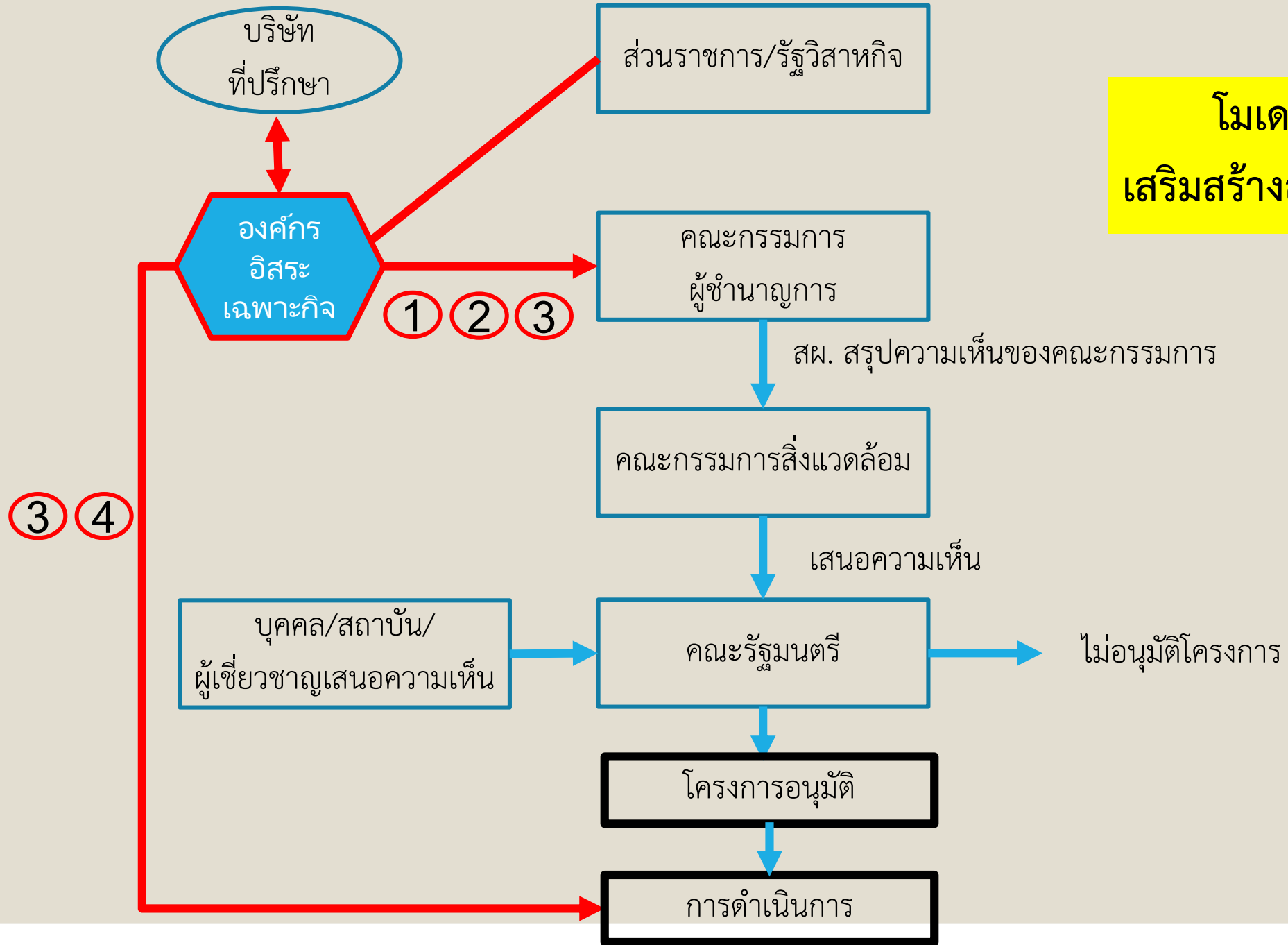
- * *เคารพการตัดสินใจของประชาชนเป็นที่สุด*

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการลดผลกระทบโครงการและการเยียวยาอย่างมีส่วนร่วม

- ประเมินผลกระทบที่สามารถประเมินได้เป็นมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ (tangible value) และคุณค่าทางจิตใจ สังคมที่ประเมินเป็นมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ได้ยาก (intangible value)
- ประเมินค่าความเสียหายและค่าเสียโอกาสครอบคลุมหลายมิติ โดยมีคณะกรรมการไตรภาคีจากภาครัฐ นักวิชาการ และประชาชน
- จัดตั้งกองทุนเยียวยา คณะก.ไตรภาคี สามารถตัดสินใจกรณีฉุกเฉินได้
เบ็ดเสร็จ

ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์อย่างมีส่วนร่วม

- จัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังขึ้นในพื้นที่ เพื่อเฝ้าติดตามและแจ้งเตือนภัยทันที
- จัดตั้งศูนย์การรับเรื่องร้องเรียน
- พัฒนาระบบสารสนเทศที่มีชุดการเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์ตัวชี้วัดต่างๆ และเปิดเผยสู่สาธารณะ
- รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนต่อโครงการต่างๆเป็นประจำทุกปี

**โมเดล
เสริมสร้างสันติสุข**

ความไว้วางใจ

TRUST

Trust
without truth
is trash.